

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoP/53/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7120213224
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7120213224.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej v právnej veci plnoletého navrhovateľa oprávneného z vyživovacej povinnosti G. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX, XXX XX X., zastúpeného JUDr. Ingrid Kovalčukovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 22, 040 01 Košice, proti povinnému z vyživovacej povinnosti Z. R. U., nar. XX.XX.XXXX, t.č. bytom G. X, XXX XX X., právne zastúpeného JUDr. Martinou Gombosovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Floriánova 16, 040 01 Košice, v konaní o určenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní oprávneného z poberania výživného a o odvolaní povinného z platenia výživného proti rozsudku Mestského súdu Košice, č. k. 16Pc/87/2020 - 609 zo dňa 18. decembra 2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Oprávnený z poberania výživného plnoletý syn povinného z platenia výživného návrhom zo dňa 16.12.2020 sa domáhal určenia vyživovacej povinnosti zo strany jeho otca vo výške 200 eur a po pripustení rozšírenia návrhu na pojednávaní dňa 11.06.2021 vo výške 500 eur mesačne. Návrh odôvodnil tým, že otec neprispieva na jeho výživu, on je študentom denného štúdia 2. ročníka J. fakulty I. O. a J. v W. a od 15.01.2020 nežije s povinným v spoločnej domácnosti. Jeho rodičia sú v rozvodovom konaní. Od 18.04.2020, kedy navrhovateľovi, jeho matke a maloletej sestre bolo umožnené vrátiť sa do bytu na G. ulici v X., hradí všetky výdaje spojené s užívaním bytu a jeho výdajmi, ako aj jeho sestry, matka. Povinný prispieva na výživu maloletej sestry súdom určené výživné 29,42 eur mesačne. Povinný nepracuje, je dlhodobo práceneschopný a rieši iba svoj zdravotný stav. Navrhovateľ ako oprávnená osoba uviedol mesačné výdavky, ubytovanie v študentskom domove 50 eur, stravné 80 eur, lístky MHD 10 eur, študijné materiály a pomôcky 10 eur, hygienické potreby 10 eur, cestovné náklady vlakom z X. do W. a späť 40 eur, oblečenie a príležitostné výdaje 50 eur a vreckové 30 eur týždenné.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Mestský súd Košice ako súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom zo dňa 18. decembra 2023 sp. zn. 16Pc/87/2020 tak, že:

I. Povinný z vyživovacej povinnosti je povinný platiť oprávnenému z vyživovacej povinnosti výživné vo výške 200,-Eur mesačne, od 16.12.2020 do budúca, vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám oprávneného z vyživovacej povinnosti.

II. V prevyšujúcej časti návrh navrhovateľa z a m i e t a.

III. Dlžné výživné za obdobie od 16.12.2020 do 31.12.2023 v celkovej výške 6.143,36 Eur je povinný z vyživovacej povinnosti zaplatiť oprávnenému z vyživovacej povinnosti v mesačných splátkach vo výške 100,-Eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok.

IV. Žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine, konkrétne § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 75 ods. 1, ods. 2, § 77 ods. 1, ods. 2, § 78 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ako aj v zmysle ustanovenia § 150, § 156 a § 157 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP). Zároveň súd prvej inštancie rozhodol aj o trovách konania v zmysle ustanovenia § 52 CMP.

4. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že návrh oprávneného na určenie výživného zo strany povinného je dôvodný, a to sčasti, preto mu priznal výživné vo výške 200 eur a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Výška výživného doposiaľ nebola medzi účastníkmi súdom určená. Navrhovateľ je výživou odkázaný na oboch rodičov nakoľko je študentom denného štúdia na vysokej škole.

5. Súd prvej inštancie ďalej v odôvodnení rozhodnutia argumentoval tým, že už z listinných dôkazov, ako aj ústnych prednesov účastníkov na pojednávaní mal preukázané, že vzťahy medzi účastníkmi sú vážne narušené a negatívne. Od podania návrhu až doposiaľ je oprávnený študentom vysokej školy denného štúdia, pričom náklady v návrhu preukázal a tieto hradí výlučne jeho matka.

Povinný počas konania postavil svoju obranu na argumentácii, že od 13.12.2017 bol práceneschopný pre vážne zdravotné problémy, ktoré mu neumožňovali a neumožňujú ani v súčasnej dobe sa zamestnať. Od podania návrhu až do júna 2023 oprávnenému nijakým spôsobom na jeho výživu neprispieval, až v júni 2023, kedy mu bol Sociálnou poisťovňou priznaný invalidný dôchodok a vyplatený späť, zaslal mu sumu 937,52 eur, ktorú považoval za dlžné výživné od podania návrhu predstavujúce 30 % sumy životného minima. Súd mal z predložených dôkazov tiež za preukázané, že povinný od podania návrhu až do júna 2023 sa nepodrobil žiadnej operácii, preto nemožno považovať jeho tvrdenie o tom, že nemal možnosť sa zamestnať aspoň na čiastočný pracovný úväzok alebo brigádne, za dôvodný.

6. Čo sa týka určenia výšky výživného súd sa preto primárne nezaoberal možnosťami a ponukami pracovných príležitostí, ktoré sú dostupné na internetových portáloch, ale pri výpočte výšky výživného vzal v úvahu priemernú hodnotu čistých priemerných miezd za dané obdobie rokov 2020 až 2023 kedy bola výška priemernej mesačnej mzdy v čistom 1 153 eur.

Touto sumou sa riadil súd za obdobie od podania návrhu do priznania invalidity, teda za obdobie od 16.12.2020 do 29.05.2022. V ďalšom období od 30.05.2022 do rozhodnutia súdu súd prvej inštancie prihliadol aj na závery posudku Sociálnej poisťovne ohľadom miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 50 % u povinného, a preto vychádzal len zo skutočnosti, že je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 613 eur mesačne, čo mal súd za preukázané lustráciou v Sociálnej poisťovni. Zároveň poukázal na to, že za obdobie od priznania invalidity do 30.05.2022 mu bol v júni 2023 invalidný dôchodok vo výške 4 880,53 eur.

7. Súd prvej inštancie poukázal na tabuľkovú úpravu výšky výživného, ktorá na území Slovenskej republiky neexistovala v čase rozhodnutia, ale riadil sa úpravou Ministerstva spravodlivosti Českej republiky z roku 2010. Poukázal tak isto na lustráciu spisov v súdnych konaniach, ktoré prebiehajú na príslušnom Okresnom súde Košice L., resp. na Krajskom súde v Košiciach a na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Zdôraznil súd prvej inštancie, že veci K1 - 8T/37/2020 predchádzalo vydanie uznesenia v prípravnom konaní Okresným súdom Košice I zo dňa 08.04.2022 pod sp. zn. 6Tp/15/2020, keď bol povinný v postavení obvineného prepustený z väzby na slobodu, pričom konanie sa týkalo trestného činu týrania blízkej osoby. Zároveň mu bolo uložené v zmysle ustanovenia § 82 ods. 14 písm. h) Trestného poriadku obmedzenie spočívajúce v zákaze styku s matkou, ako aj poškodenou a synom Adamom ako poškodeným a zákaze úmyselne sa k poškodeným priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 5

metrov. Uvedené konanie, ktoré prebieha ďalej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 18P/18/2022 doposiaľ nie je skončené. Súd prvej inštancie vyhodnotil vyjadrenia tak oprávneného, ako aj povinného platenia výživného a nezistil žiadne ďalšie okolnosti, pre ktoré by priznanie výživného oprávnenému voči povinnému malo byť považované za rozpor s dobrými mravmi. Ako ďalej vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia povinný tri roky pred podaním tohto návrhu ani tri roky po podaní návrhu nepracoval z dôvodu PN, pričom pre toto konanie je podstatné obdobie od podania návrhu.

V čase, kedy matka s deťmi opustila spoločnú domácnosť až do podania tohto návrhu ničím na výživu oprávneného neprispieval, a to ani následne po začatí tohto konania až do júna 2023, kedy zaslal čiastku vo výške 937,52 eur. Povinným rodičom je podľa súdu prvej inštancie rovnako otec, ako aj matka, avšak tá si svoju vyživovaciu povinnosť voči oprávnenému riadne plní a plnila. Z listinných dôkazov bolo preukázané, že výška príjmu za rok 2023 u matky bola v priemere v čistom 1 286 eur s daňovým bonusom a za rok 2022 to bolo v čistom 1 113 eur s daňovým bonusom, pričom za rok 2021 to bolo vo výške čistého 937 eur. Súd prvej inštancie po vyhodnotení všetkých listinných dôkazov, ktoré mal k dispozícii, pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej neprihliadal len na skutočné, teda faktické príjmy povinného, ktoré dosahoval v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádzal z jeho potencionálnych príjmov. To znamená z príjmov, ktoré povinný potencionálne mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, ako aj praxe, jazykových znalostí, dopytu na trhu. Plnenie vyživovacej povinnosti voči deťom ako zvýraznil súd prvej inštancie je zákonnou povinnosťou rodičov, ktorá vzniká narodením a trvá do okamihu, kedy je dieťa schopné samo sa živiť po skončení prípravy na svoje budúce povolanie. Súd preto priznal výživné vo výške 200 eur a toto považoval za primerané na základe odôvodnených potrieb navrhovateľa, ktoré boli prezentované v priebehu konania, ktoré nevybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky, pričom výživné 200 eur mesačne pokrýva nielen nevyhnutné životné potreby oprávneného, ale predovšetkým ďalšie potreby pre jeho rast, vývin, školskú dochádzku, záujmovú činnosť a podobne. Zároveň súd prvej inštancie rozhodol aj o dlžnom výživnom za obdobie od podania návrhu na začatie konania, ktoré zároveň započítal do tejto sumy a jeho sumu 937,52 eur zaokrúhlene, pričom rozhodol, že dlžné výživné umožnil povinnému splácať v 100 eurových mesačných splátkach s hrozbou čo, keď len jednu splátku nezaplatí, bude splatné celé dlžné výživné dáme

III. Odvolanie oprávneného z poberania výživného a odvolanie povinného platenia výživného a vyjadrenia

8. Proti rozsudku súdu do prvej inštancie sa odvolal oprávnený z poberania výživného podaním zo dňa 09.02.2022, pričom argumentoval, že podáva odvolanie proti výroku I. až III. rozsudku v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písmena b), f), g) a h) CSP z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil danú vec, zásady neaplikoval správne, keď za východiskový údaj takéhoto potencionálneho príjmu povinného považoval namiesto konkrétnych individuálnych daných možností na strane povinného len údaj o priemernej mzde pracovníka v národnom hospodárstve. Súd neakceptoval v priebehu konania oprávneným predkladané aktuálne pracovné ponuky na trhu práce a oprávnený vlastne s citovaným odôvodnením súdu prvej inštancie nesúhlasí s poukazom na to, že oblasť IT technológií predkladaných Štatistickým úradom SR je suverénne najprogressívnejšou oblasťou ekonomických činností, ktorá v porovnaní s ostatnými sledovanými odvetviami národného hospodárstva je preukázateľne najprogressívnejšia a najviac finančne ohodnotená.

Zároveň poukázal na to, že v čase, keď povinný začal študovať v X., poukázal na štúdium otca v roku 1994 a povinný ukončil vysokoškolské vzdelanie na W. univerzite X., A. elektrotechniky a informatiky a ako správca databáz a špecialista na Z. procesov, pričom môže byť využívaný v práci ako softvérový architekt, dizajnér softvérových riešení a špecialista v oblasti informatizácie a elektronizácie služieb preukazuje, že na základe svojho vzdelania sa mohol zamestnať s určite vyšším platom, ako je priemerná čistá mzda v národnom hospodárstve.

Zároveň v odvolaní použil odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) CSP a poukázal na to, že v tomto pojednávaní sa sám povinný priamo vyjadril, že ak by bol zdravotne v poriadku, tak by mesačne zarobil aj 3 000 eur, že by mohol prispievať na svoje obidve deti v sume minimálne tisíc eur na obidve. Odtedy je PN sa ani len nepokúšal pracovať a popri PN údajne bol by trestaný, že by podnikal na čierno. Zároveň poznamenal oprávnený, že povinný v rokoch 2008 až 2017 pracoval pre N. spoločnosť, v ktorej zarobil až 5 000 eur mesačne. Čo sa týka z hľadiska podstaty tejto prejednávanej veci, poukázal oprávnený na všetky tieto okolnosti v kontexte posúdenia možnosti povinného pracovať napriek prítomnosti diagnózy duševnej choroby s hypochondrickými bludmi, pričom

povinný trpel uvedenou diagnózou už v roku 2008, kedy povinnému ani táto choroba nebránila riadne pracovať vo svojom obore a dosahovať súčasne vysoko nadštandardné príjmy. Samotná výpoveď povinného na pojednávaní 18.12.2020, z ktorej evidentne vyplýva, že povinný v skutočnosti nemá ani v najmenšom záujme pracovať a stav, v ktorom sa údajne nachádza bez akýchkoľvek vlastných finančných prostriedkov žije len z podpory svojej sestry mu jednoznačne vyhovuje a zjavne ho nemieni ani v budúcnosti meniť. Uvedené skutočnosti však nebránia tomu, aby súd prvej inštancie nastavil výšku mesačného výživného pre neho vyššie, ako tomu bolo v napadnutom rozsudku. Poukázal zároveň v odvolaní na to, že z ustanovenia § 71 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd nielen na odôvodnené potreby oprávneného, ale aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Preto oprávnený poukazuje na to, že vodiacou zásadou na strane povinného je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Povinný v priebehu súdneho konania preukazoval dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, ktorý však bol aj v predchádzajúcom období a ako oprávnený znovu argumentuje, mohol dosahovať oveľa vyšší príjem, ako je tomu teraz. Pri aplikácii princípu potenciality súd však nesmie postupovať mechanicky, rigidne a nezohľadniť ospravedliteľné dôvody na strane povinného rodiča. Takýto postup súdu je v rozpore so všeobecným princípom spravodlivosti. Opakovane oprávnený poukázal na to, že v práci, v ktorej pracovala v roku 2017, dosahoval vyšší príjem aj za predpokladu, ak by tomuto zodpovedal jeho zdravotný stav. Jedným z kritérií ovplyvňujúci schopnosti povinného dosahovať príjem, je teda jeho zdravotný stav, ktorý podľa oprávneného nie je oveľa horší, ako tomu bolo v roku 2017, kedy dosahoval príjem v rakúskej spoločnosti 5 000 eur mesačne.

Na základe dôvodov, ktoré uviedol oprávnený z poberania výživného v odvolaní, navrhol odvolaciu súdu zmeniť rozhodnutie Mestského súdu Košice zo dňa 18.12.2023 a vyhovieť v celom rozsahu návrhu oprávneného v zmysle zmeny pôvodného návrhu účinnej na pojednávaní dňa 11.06.2021 a zaviazal povinného prispievať na výživu oprávneného k pravidelným platbám vo výške 500 eur mesačne.

9. Voči rozsudku súdu prvej inštancie sa odvolal povinný z platenia výživného, pričom namietal v odvolaní zo dňa 14.02.2024 to, že Mestský súd Košice vydal rozsudok a voči tomuto rozhodnutiu konkrétne výrokom I. a III. podal ako povinný z vyživovacej povinnosti odvolanie v zmysle ustanovení § 365 ods. 1 písm. e), f), h) CSP, ako aj v zmysle ustanovenia § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, pretože súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci. V uvedenej právnej veci súd prvej inštancie už raz meritórne rozhodol, kde zaviazal povinného prispievať na výživu navrhovateľa vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované dieťa od 16.12.2020 do budúca, pričom určil aj dlžné výživné, v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Povinný z vyživovacej povinnosti má za to, že práve toto pôvodné rozhodnutie súdu bolo správne a zákonné, pričom Krajský súd v Košiciach neskôr na základe odvolania oprávneného z vyživovacej povinnosti uznesením z 28.02.2023 pod sp. zn. 8Co/39/2022 zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátil vec na ďalšie konanie. Pritom vyslovil právny názor, že nebolo preukázané z čoho súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodnutí, ktoré dôkazy v skutočnosti považoval za preukázané a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, predovšetkým vo vzťahu k hodnoteniu možností a schopností povinného plniť si svoju vyživovaciu povinnosť k oprávnenému. V odôvodnení rozsudku sa nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami s prihliadnutím na vykonané dokazovanie a zistené rozhodujúce skutočnosti s poukazom na prijaté závery. Zároveň odvolací súd poukázal na ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pričom súd prvej inštancie po zrušení rozhodnutia vo veci samej sa zamerlal v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu na potencialitu príjmu a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci a nesprávne vec právne posúdil. Poukázal odvolateľ na ustanovenie § 35, § 36 CMP, ako aj § 62 ods. 1 Zákona o rodine ods. 1, 2, 3, 4, 5 a argumentoval ďalej tým, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav a na základe toho vydal nesprávne rozhodnutie. Povinný v priebehu konania poukazoval na dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, v dôsledku ktorého bol istý čas bez akéhokoľvek príjmu. Zároveň pri aplikácii princípu potenciality súd však nesmie postupovať mechanicky.

Poukázal pritom na svoju diagnózu, ktorým je duševné ochorenie u posudzovaného a podľa znaleckého posudku doc. J. Z. D., č. 30/2022 sa má podrobovať ochrannej ambulantnej psychiatrickej liečbe. Je možné teda podľa mienky povinného z vyživovacej povinnosti skonštatovať, že duševné poruchy sú dlhodobé. Zároveň poukázal na súdne spory, ktoré sa vedú na Okresnom súde a Mestskom súde v Košiciach, konkrétne pod sp. zn. 8T/37/2020 a poukázal na to, že ako povinný z vyživovacej povinnosti aj jemu na výživu prispievala dlhodobo sestra. Povinný podaním z 09.11.2023, vrátane príloh súdu prvej inštancie zdokladoval, že jeho čistý príjem za obdobie 2017 a 2023 predstavoval v priemere 118 eur a v pripojenom prehľade sú zahrnuté aj príjmy na základe podaných daňových priznaní k dani z príjmu,

dávku v hmotnej núdzi, nemocenské dávky ku dňu 09.11.2023 pričom súd mohol v prípade pochybnosti o správnom výšky týchto príjmov povinného preveriť si údaje z vlastnej činnosti dotknutých orgánov. V zmysle týchto skutočností si mohol súd prvej inštancie o odbornej otázke urobiť svoj názor, pričom uplatňuje vyšetrovaciu zásadu pri samotnom dokazovaní. Na základe vyššie uvedených skutočností povinný z vyživovacej povinnosti navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmenil, a to vo výroku č. I. a zaviazal povinného prispievať na výživu oprávneného z vyživovacej povinnosti pokiaľ aj nie sumou 30 % životného minima na nezaopatrené dieťa, tak sumou primeranou schopnostiam a možnostiam povinného z vyživovacej povinnosti a aby bola v nadväznosti na to upravená aj výška dlžného výživného.

10. K odvolaniu oprávneného z vyživovacej povinnosti sa vyjadril povinný z platenia výživného podaním z 09.04.2024, pričom uviedol, že voči rozhodnutiu vo výrokoch I. a III. podal ako povinný v zákonnej lehote odvolanie. K podstatnému obsahu odvolania oprávneného z vyživovacej povinnosti podal stanovisko a uviedol, že nesúhlasí s odvolaním oprávneného z poberania výživného a znovu zopakoval dôvody, ktoré uviedol v odvolaní vo všetkých bodoch odvolania. Navrhol zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie v intenciách dôvodov v odvolaní.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

11. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd po zistení, že odvolanie bolo podané včas oprávnenými subjektami, účastníkmi konania, v zmysle ustanovenia § 362 ods. 1 CSP, v ktorých v neprospech, respektíve v prospech bolo vydané podľa ustanovenia § 359 CSP, proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa v zmysle § 355 ods. 1 CSP po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti v súlade s ustanovením § 127 a § 363 CSP a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody, pričom preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom zmysle § 65 CMP a dôvodmi odvolania v zmysle § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v súlade s ustanovením § 329 ods. 1 CSP, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku v jeho napadnutých výrokoch I. až III. v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

12. Podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Odvolací súd sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna a presvedčivá. Má za to, že všetky dôvody, ktoré použil tak odvolateľ - oprávnený z poberania výživného, ako aj povinný z platenia výživného, uvedené v odvolaniach vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok. Odvolací súd preto preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci a nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov odchýliť. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia predáva tieto argumenty.

14. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predstavené v odvolacom konaní odvolateľmi bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky, za daných skutkových okolností na zmenu rozsahu výživného pre plnoletého navrhovateľa.

15. Odvolatelia nesúhlasili s odôvodnením predmetného rozsudku súdu prvej inštancie, pričom oprávnený z poberania výživného poukazoval na to, že otec ako povinný z platenia výživného si neplnil výživné voči nemu už dlhé obdobie pred podaním návrhu, pričom v období od roku 2017 do roku 2020, kedy podal návrh na určenie výživného, dosahoval príjem v rakúskej firme kde pracoval aj 5 000 eur mesačne. Poukazoval na to, že jeho zdravotné problémy boli už vtedy v tom čase a však mu nebránili, aby dosahoval taký príjem, na aký oprávnený z poberania výživného poukazoval.

Čo sa týka obrany povinného z platenia výživného, argumentoval tým, že jeho zdravotný stav, odkedy je PN od roku 2017, mu neumožňuje pracovať a na základe toho ani dosahovať taký príjem ako tomu

bolo pred týmto obdobím, pred rokom 2017. Dôvodil tým, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil príjem povinného z platenia výživného podľa priemernej čistej mzdy v národnom hospodárstve, pričom mal posudzovať príjem len 30 % z minimálnej mzdy tak, ako tomu bolo rozhodnutím Mestského súdu Košice v roku 2023. Poukázal na toto rozhodnutie a považoval ho za správne a v súlade so zákonom. Argumentoval ďalej tým, že poukázal na viaceré konania, ktoré sa vedú voči nemu resp., ktoré sa vedú v rozsahu jeho porušení práv a povinností, ktoré mal jednak ako otec povinný z platenia výživného, ale aj ako manžel a otec neplnoletých detí, voči ktorým sa dopustil trestného činu týrania blízkej osoby. Uvedené konania sú ešte v priebehu a nie sú skončené.

16. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky tak oprávneného z poberania výživného, ako aj povinného z poberania výživného, odvolací súd uvádza, že za situácie súdom zisteného skutočného stavu možno konštatovať, že samotné určenie výživného zodpovedá odôvodneným potrebám navrhovateľa - oprávneného z poberania výživného. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne určil výšku primeraného výživného, ktorá zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, prihliadnuc aj na osobnú starostlivosť matky. Vychádzal v prvom rade, ako už súd prvej inštancie správne vyhodnotil, z priemernej čistej mzdy národného hospodárstva za roky 2020 až 2023. Z uvedenej priemernej mzdy určil aj primerané výživné s poukazom na to, na aké výdavky poukázal v návrhu, ako aj na pojednávaní pred súdom prvej inštancie oprávnený z poberania výživného.

17. Podľa ustanovenia § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

18. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov či už na strane plnoletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Touto zmenou môže byť vyšší vek dieťaťa, zmena čo sa týka štúdia a zvýšené náklady vzhľadom na jeho vyšší vek, ako aj dochádzania do miesta štúdia, trvalá zmena zdravotného stavu a podobne. Všetky tieto skutočnosti podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vyhodnotil a posúdil ich v kontexte oprávnení a povinností jednak oprávneného z poberania výživného a povinného platenia výživného.

19. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne vyhodnotil existenciu dôvodov na určenie výživného vo výške 200 eur v časti týkajúcej sa výživného na navrhovateľa ako oprávneného z poberania výživného v zmysle príslušných ustanovení § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine, ako aj § 121 a § 154 CMP, a to z hľadiska zmeny pomerov na strane oprávneného, ako aj na strane povinného. O výške výživného rozhodol správne súd prvej inštancie aj zmysle ustanovenia § 62 a § 72 Zákona o rodine.

20. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je zákonnou povinnosťou rodičov. Žiadny účinný zákon Slovenskej republiky nezakotvuje povinnosť pracovať, pričom pre určenie výšky vyživovacej povinnosti nie je vôbec smerodajné, koľko si rodič pracou, resp. podnikaním alebo inou zárobkovou činnosťou zarobí alebo či vôbec pracuje. Oveľa väčšiu výpovednú hodnotu má zistenie jeho potencionálnej životnej úrovne, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov aj jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojenia jeho potrieb.

Jedným z faktorov, ktoré pri určovaní miery životnej úrovne môže súd vziať do úvahy je aj zistenie a vyčíslenie mesačných nákladov povinného rodiča. Často totiž ochota rodiča plniť určitú výšku výživného pre svoje dieťa nedosahuje ani jeho mesačné náklady na samotný mobilný telefón. Zákonná prednosť výživného pred ostatnými výdavkami povinného rodiča má za cieľ zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispieje v primeranej miere na potreby dieťaťa.

21. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami,

nadaním a získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča sú dôležité jeho reálne zárobkové a majetkové pomery a je potrebné poznamenať, že súd prvej inštancie vychádzal z týchto zákonných kritérií pri určovaní výšky výživného v prospech oprávneného z poberania výživného. V priebehu konania zo strany otca neboli predložené relevantné dôkazy preukazujúce neschopnosť plniť výživné vo výške určenej súdom prvej inštancie.

22. Rozhodnutie o výživnom rieši predovšetkým otázku výživy detí na dlhšie obdobie, pričom rodič si musí byť vedomý toho, že je jednou z jeho najdôležitejších povinností zabezpečiť si príjem nielen pre seba, ale aj pre svoje deti. Nárok na výživné vyplýva priamo zo zákona a zákon ukladá rodičom podieľať sa na výžive dieťaťa. Odvolací súd stanovené výživné považuje za výživné zodpovedajúce zákonom ustanoveným východiskovým kritériám, pričom rozsah takto stanoveného výživného, ktoré je otec povinný platiť, je odrazom posúdenia individuálnych skutkových okolností prejednávanej veci. Na strane navrhovateľa je potrebné uviesť, že je vo veku, kedy jeho náklady reálne vzrástli s poukazom na prebiehajúce denné štúdium v W., pričom jeho bydlisko spolu s matkou je v X.. Ako už odvolací súd konštatoval, z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že príjem matky je približne 1 100 eur čistého a zároveň poukázal na to, že sám navrhovateľ je absolventom III. ročníka denného štúdia na vysokej škole a jeho priemerné výdavky mesačne tvoria približne 280 eur. Súd prvej inštancie ustálil všetky náklady na oprávneného z poberania výživného, ako už uviedol odvolací súd z približne vo výške 280 eur mesačne a uvedenú sumu považoval za základ pri stanovení výživného zo strany otca ako povinného z platenia výživného.

23. Čo sa týka príjmu povinného otca, prvoinstančný súd bezpochyby vychádzal z výšky jeho invalidného dôchodku vo výške 535,70 eur k 01.01.2023, ku dňu rozhodnutia vo výške 613 eur. Vychádzal aj z toho, že otec na jeho výživu do času, kedy bolo vydané rozhodnutie v predchádzajúcom období, teda od roku 2020 do roku 2023 prispel maximálne jednou sumou 937,52 eur. Otec ešte v čase pred vydaním rozhodnutia pracoval v rokoch 2008 až 2017 v rakúskej firme, kde dosahoval príjem až 5 000 eur. Táto skutočnosť však nemá vplyv na uvedené obdobie od roku 2020 do roku 2023, ktoré je predmetom tohto konania. Zároveň z obsahu samotného rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj zo spisu vyplýva, že otec okrem vyživovacej povinnosti na plnoletého syna, ktorá mu bola určená predmetným rozhodnutím si plní vyživovaciu povinnosť voči maloletej dcére, a to vo výške 29,42 eur určenej súdom.

24. Súd prvej inštancie za uvedené obdobie zistil a vyhodnotil pri svojom rozhodovaní o výške výživného aj údaje, ktoré boli objektívne čo sa týka samotných dôvodov na strane oprávneného, ako aj na strane povinného z platenia výživného. Aj odvolací súd je toho názoru, že otec ako povinný z platenia výživného má schopnosti a možnosti k svojmu dôchodku si privyrobiť ako IT pracovník, pričom aj z listinných dôkazov, ktoré boli predložené v spise vyplýva, že psychickou chorobou trpel ešte pred samotným rozhodným obdobím pred rokom 2020. Odvolací súd jeho práceneschopnosť od roku 2017 až do roku 2023, ako aj neochotu nájsť si vhodnejšie zamestnanie, výhodnejšie zamestnanie a takto si zabezpečiť prácou adekvátne možnostiam a schopnostiam jeho vzdelania, ako aj jeho zamerania, vyhodnotil ako úmyselný postoj otca k plateniu výživného na svoje deti. Uvedené zistil aj súd prvej inštancie, avšak nakoľko sa otec bráni vážnymi zdravotnými problémami, ktorými trpí, ustálil aj odvolací súd svoj právny záver v tom zmysle, že primerané výživné vo výške 200 eur na plnoletého syna z jeho príjmu a z posúdenia súčasných podmienok otca ako povinného z platenia výživného je určené správne a v súlade so zákonom.

Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie po zrušení pôvodného rozsudku Krajským súdom Košice zo dňa 28.02.2023 pod č. k. 8Co/39/2022 postupoval v intenciách právneho názoru vysloveného odvolacím súdom a dokazovanie v stanovenom rozsahu doplnil a správne opätovne vyhodnotil a vo veci určenia výživného správne rozhodol.

25. Aj odvolací súd zdôrazňuje rovnako ako súd prvej inštancie obsah ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pričom potencialitu príjmu odporcu ako povinného z platenia výživného, kedy súd neprihliada na skutočné príjmy povinného rodiča, ale vychádza z príjmov, ktoré by tento rodič mohol dosahovať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň vzdelania, pracovnú prax a pod. U otca posúdil v tom zmysle, že je v jeho možnostiach a schopnostiach dosahovať mesačne vyšší príjem, ako len príjem z čiastočného invalidného dôchodku, a preto nevyhovelo jeho odvolaniu voči rozsudku súdu prvej inštancie a v plnom rozsahu potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým určil v prospech plnoletého syna výživné 200 eur mesačne.

26. Zároveň správne rozhodol súd prvej inštancie aj o dlžnom výživnom za obdobie od 16.12.2020 do 31.12.2023, teda za obdobie od podania návrhu až do samotného rozhodnutia súdu, pričom určil povinnému z vyživovacej povinnosti zaplatiť oprávnenému uvedenú sumu v mesačných splátkach vo výške 100 eur. V prípade neuhradenia čo i len jednej splátky, stratí výhodu týchto splátok a bude zročná celá suma dlžného výživného. S poukazom na ustanovenie § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku, mohol súd prvej inštancie rozhodnúť aj o zaplatení uvedenej sumy dňom právoplatnosti rozsudku, avšak posúdil všetky možnosti a schopnosti povinného a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku III. rozsudku.

27. Odvolací súd pritom poukázal na to, že súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní vychádzal zo skutočností a dôvodov, ktoré boli preukázané počas konania o určení výživného na plnoletého syna a u otca správne posúdil, že v jeho možnostiach a schopnostiach dosahovať mesačne vyšší príjem je, a preto práve určil aj okrem stanoveného výživného mesačného aj platenie dlžného výživného vo výške 100 eur.

Návrh plnoletého syna na zvýšenie výživného 500 eur mesačne považoval súd prvej inštancie za nedôvodný, pretože nebolo preukázané, že jeho výdavky sú adekvátne jeho nárokom ako oprávneného.

28. Toho istého názoru ako bol súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí je aj odvolací súd, a preto s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a zákonný v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP potvrdil v napadnutých výrokoch I. až III.

29. Zároveň odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania v zmysle ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom sa stotožnil aj s obsahom výroku IV. rozsudku súdu prvej inštancie.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere 3 : 0 hlasov (§ 393 ods. 2 CMP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).